

Markt voor Persoonlijke Dienstverlening:**een zorg waard!**

Met de invoering van de Wmo is een eerste stap gezet naar een markt voor persoonlijke dienstverlening. Deze groeiemarkt biedt volop kansen.

Het is alweer enkele jaren geleden dat de Raad voor Werk en Inkomen (RWI), in zijn advies **Huis houden op de markt** een oplossing heeft aangedragen voor de toenemende vraag naar hulp bij eenvoudige werkzaamheden in en om het huis.

Nog altijd richt de vraag zich binnen de persoonlijke dienstverlening vooral op het grijs/zwarte circuit. In dit circuit liggen de prijzen van arbeid laag, omdat het werk premie- en belastingvrij wordt verricht. Daardoor kent de persoonlijke dienstverlening een weinig overzichtelijke markt, waarin de huishoudelijke hulpen vrijwel geen rechtsbescherming hebben en geen sociale zekerheidsrechten opbouwen.

Helaas heeft het kabinet het advies van de RWI niet opgevolgd, waardoor een transparante (arbeids)markt voor persoonlijke dienstverlening, met verzekerde werknemers, nog altijd op zich laat wachten. De Tweede Kamer legt zich daar niet bij neer en zoekt naar mogelijkheden om via een experiment zicht te krijgen op de effecten van de RWI-voorstellen.

Nieuwe kansen

Door het vraagstuk te koppelen aan ontwikkelingen binnen de Wmo, ontstaan er wellicht nieuwe kansen om een brede markt tot ontwikkeling te brengen en volwaardige werkgelegenheid te creëren. De vraag naar persoonlijke dienstverlening leeft namelijk niet alleen bij een groeiende groep eenpersoonshuishouden en tweeverdieners die huishoudelijke hulp nodig hebben om deel te kunnen nemen aan de arbeidsmarkt. Ook ouderen hebben steeds meer behoefte aan betaalbare diensten omdat ze daarmee langer hun zelfstandigheid kunnen behouden. Bovendien krijgen steeds meer gehandicapten en ouderen de beschikking over een PGB, waarmee ze de ondersteuning zelf in kunnen kopen. Het is dus van maatschappelijk en economisch belang dat de gevraagde hulp op een goed functionerende "witte" markt voor persoonlijke dienstverlening beschikbaar is. Met de invoering van de Wmo is er een

eerste stap gezet naar een, weliswaar begrensde, markt voor persoonlijke dienstverlening. Gemeenten zijn verplicht via aanbestedingen huishoudelijke hulp in te kopen en beschikbaar te stellen aan geïndiceerde zorgvragers die kiezen voor zorg in natura. Deze zorgbehoevende burgers kunnen vervolgens binnen het aanbod van de gemeente een keuze maken. Maar daarmee zijn we er nog lang niet. De marktpotentie voor dit type ondersteuning is immers veel groter.

WoonZorgService in de Wijk

Om deze marktpotentie te honoreren kan worden aangesloten bij een bestaand concept, WoonZorgService in de Wijk (WZSW), dat zich in Tilburg en omstreken heeft bewezen. In Tilburg en een aantal andere Brabantse gemeenten kunnen bewoners van 55 jaar en ouder met een zorgbehoefte persoonlijke diensten inkopen met een dienstencheque. De gedachte hierachter is de vraag naar persoonlijke diensten te vertalen in werkgelegenheid en het bevorderen van participatie in de samenleving. Binnen dit concept worden mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt via een leerwerktraject geschoold en vaardigheden bijgebracht, die hen in staat stellen zelfstandig werkzaamheden te verrichten bij particulieren thuis. WZSW is daarmee een belangrijk re-integratie-instrument. Behalve dat er aan de onderkant van de arbeidsmarkt nieuwe werkgelegenheid ontstaat, kunnen ouderen door deze dienstverlening langer zelfstandig blijven wonen. De Wmo-aanvraag en de intramurale zorgvraag worden bovendien uitgesteld. In Tilburg wordt een deel van het gemeentelijke aanbod huishoudelijke verzorging in het kader van de Wmo ook via WZSW aangeboden. Daarmee wordt onderstreept dat werknemers binnen WZSW professioneel en volwaardig dienst doen, maar ook dat het aanbod van deze persoonlijke diensten een breder bereik vraagt, zoals de tweeverdieners.

Extra kosten én besparingen

Het ontbreken van een bedrijvenmarkt voor persoonlijke dienstverlening houdt niet alleen de zwarte markt in stand, het belemmert ook deelnemers om uit te stromen en op de reguliere arbeidsmarkt actief te zijn. Om deze "uitstroommarkt" voor deelnemers tot stand te brengen moet het voor commerciële bedrijven aantrekkelijk worden zich op de particuliere markt te begeven.

De belangrijkste randvoorwaarde hiervoor is dat de prijs voor "witte" dienstverlening concurrerend wordt met de tarieven op de zwarte markt. Het commerciële tarief bedraagt circa 24 euro. De verwachting is dat met een fors lagere prijsstelling (± 15 euro), de vraag verschuift naar de witte markt en zal toenemen. Dat betekent wel dat er voor de betreffende bedrijven een compensatie moet worden gevonden. Deze kan overigens fors worden verlaagd door deze diensten vrij te stellen van BTW. Tegenover de kosten van deze compensatie staan besparingen. Een verruiming van de formele werkgelegenheid aan de onderkant levert ongetwijfeld een besparing op in de uitkeringsverstrekking. Daarnaast biedt een ruimer aanbod van persoonlijke diensten de bovenkant van de arbeidsmarkt betere mogelijkheden meer te werken, waardoor belastinginkomsten toenemen.

Tevens zal naar verwachting de aanspraak op Wmo-geïndiceerde en wellicht ook AWBZ-zorg afnemen of worden uitgesteld. Het is dus ook een antwoord op de groeiende zorgvraag van een vergrijzende bevolking. Ondanks de huidige economische teruggang ligt hier dus een groeiemarkt open. Er liggen kansen voor bedrijfsleven en werkzoekenden. Eigenlijk is het onverantwoordelijk als ze niet worden benut!

Bert Doek
adviseur beleid, RWI